

Ervaringen met het IZB-Focustraject in Alblasserdam

Waarom zijn we er, als kerk?

‘We zijn in januari begonnen, even kijken... dit jaar, ja. Het lijkt al veel langer, als je kijkt naar alles wat er op gang gekomen is.’ Alblasserdam is één van de plaatsen in het rijtje ‘Focusgemeenten’. Twee wijkgemeenten in het dorp maken deel uit van de pilot voor gemeente-brede missionaire toerusting, de nieuwe werkwijze van de IZB.

‘Het aantrekkelijke van IZB-Focus vind ik dat het ons bepaalt bij de werkelijke vragen van kerk-zijn’, zegt Heleen Baas, lid van de werkgroep die het IZB-Focustraject in Alblasserdam begeleidt. ‘Je kunt gemakkelijk in de verlegenheid blijven hangen. Of verlamd raken door vragen: Waarom zou je missionair werk doen? Heeft het niet iets hoogmoedigs om anderen met het evangelie lastig te vallen? Zitten mensen daar wel op te wachten? IZB-Focus doorbreekt die sfeer met indringende persoonlijke vragen: Waarom zijn we er als kerk? Wat betekent het om Jezus te volgen? Hoe kan missionaire bewogenheid een plek hebben in je dagelijks leven?’

Doordeweek

‘Die missionaire insteek, waarin aansluiting wordt gezocht bij het gewone alledaagse leven, vind ik een van de sterke kanten van het Focustraject’, zegt ds. Hans van Walsum. ‘Op zondag zitten gemeenteleden een uur of anderhalf ‘op een kluitje’ in de kerk. Maar de meeste tijd van de week bevinden ze zich her en der in de samenleving, op hun werkplek, te midden van collega’s, burens, vrienden, etc. Het is mijn hoop en ook wel mijn ‘drive’ om hen ’s zondags toe te rusten om de rest van de week in die omgeving als volgelingen van Jezus te leven.’

Van Walsum is predikant van de hervormde Ontmoetingskerk, die nauw samenwerkt met de gereformeerde Havenkerk. ‘In het proces van dichterbij naar elkaar toegroeien hadden we een periode van 40 weken afgesproken om elkaar beter te leren kennen. IZB-Focus kwam daarbij als geroepen. Het haalde ons weg bij allerlei ‘interne’ kwesties en richtte ons op de vraag: ‘Hoe willen we kerk-zijn in en voor ons dorp? Je kunt makkelijk grote woorden spreken over ‘een Christus-belijdende gemeenschap’, of over ‘kerk-zijn voor het dorp’, maar dat blijft nog vrij algemeen. IZB-Focus helpt het gesprek daarover te verdiepen.’

Innerlijke secularisatie

De twee wijkgemeenten hebben elk zo hun eigen ‘nestgeur’, gewoonten en gebruiken. De Havenkerk is vanouds een bloeiende gereformeerde kerk, sterk ‘activiteitengericht’. Nu vergrijzend, met veel oudere, trouwe kerkgangers die de kerk door de jaren heen hebben opgebouwd. ‘Jarenlang hadden ze het goed, gezellig en fijn met elkaar. Maar de kinderen haakten af, er vielen steeds meer lege plekken. Dat proces roept vragen bij hen op: ‘Hoe krijgen we weer een volle kerk? Hoe wordt het weer als toen...? En als de kerk aan relevantie verliest, betekent dat dat het evangelie er ook niet meer toe doet? Wat is eigenlijk het evangelie?’ De Ontmoetingskerk heeft verhoudingsgewijs een jonger ledenbestand. De gemeente heeft voor veel mensen uit degelijke orthodoxe kringen een ‘vluchtheuvelfunctie’ gehad. De veelbesproken ‘innerlijke secularisatie’ is hen niet vreemd. Van Walsum: ‘Dat blijkt bijvoorbeeld uit de “nieuwe trouw”, zoals ik dat laatst eens iemand hoorde noemen. Dat wil zeggen: we haken niet af, maar we geven onze betrokkenheid anders vorm. Niet langer via de reguliere wekelijkse kerkgang. De kerk is meer dan vroeger een ‘agenda-dingetje’. Ik zeg niet dat je betrokkenheid alléén maar kunt aflezen aan de kerkgang, maar teruglopend kerkbezoek is wel een symptoom.’

De introductie van Focus is voor sommige gemeenteleden een stimulans geweest om aan te haken bij gesprekskringen, zegt Van Walsum. ‘Na afloop van de kerkdienst wordt voorafgaand aan elk themablok het materiaal uitgedeeld, dat doordeweeks wordt besproken in kleine kring. Ook in de

preken komen de thema's aan de orde. Door middel van filmpjes of korte interviewtjes probeer ik het onderwerp te laten 'landen' in de gemeente. Al blijft het een toer om echt de hele gemeente mee te krijgen in zo'n proces, ik zie wel dat het uitnodigt om na te denken over de vraag wat het geloof concreet betekent.'

Heleen: 'Tijdens een gemeentekring vertelden verscheidene vrouwen dat hun partner niet kerkelijk meelevend is. Ik wist dat niet en we wisten het ook niet allemaal van elkaar. Dat geeft aan gesprek over het thema 'Jezus in jouw wereld' een eigen kleur. We hebben ervaringen uitgewisseld, hoe het is om bijvoorbeeld met de feestdagen altijd alleen naar de kerk te gaan. We konden voor elkaar bidden en zo naar elkaar omzien.'

Traject

Bijna een jaar zijn de gemeenten nu onderweg met IZB-Focus. 'Het heeft een aanlooperperiode nodig. Soms denk ik dat de geplande twee jaar zijn te beschouwen als aanloop, om de aanpak van Focus op te nemen in het DNA van de gemeente. Niet voor niets heet het een *traject*, geen project. Een project heeft een einddatum, een traject zet je in gang. Het is een weg die we zoeken. Ik hoop dat er na twee jaar zoveel is aangezwengeld dat we in dezelfde geest verder kunnen gaan.'

Een van de ontwikkelingen, mede in gang gezet door het Focustraject is dat de Ontmoetingskerk het pastoraat op andere leest heeft geschoeid. 'We hebben de ontwikkeling ingezet van 'pastoral care' (pastorale zorg) naar 'pastoral equipping' (toerusting). Het onderlinge pastoraat berust niet langer bij een aantal ouderlingen, maar bij ca. 50 gemeenteleden die elk betrokken zijn op 10 'adressen' in hun naaste omgeving.'

Dienen

Heleen: 'Het geeft te denken hoe snel we in de werkgroep toch weer dreigen te vervallen in een lijstje 'actiepunten' die je wilt afvinken. Primair gaat het erom dat we elkaar inspireren en enthousiasmeren om met vreugde de weg van de navolging te gaan. We zijn niet het zoveelste organisatieclubje. De gemeente staat of valt niet met het een zoveelste kerstmarkt. Het gaat erom dat je een ander van harte wilt dienen en als Jezus voor hem of haar wilt zijn. En dat je het gewone, ook in het werk in de kerk, leert waarderen als dienst aan Gods Koninkrijk. Toen ik hier nog maar kort woonde, leek het me mooi om in het dorp een inloophuis op te zetten, zoals ik dat kende uit mijn vorige gemeente. Het idee ligt er nog steeds. Maar in plaats van te kijken naar wat niet is uitgewerkt, tel ik liever de zegeningen. Als ik zie hoeveel mensen actief zijn bij de Voedselbank, of in het pastoraat... Dat past prachtig in het Focustraject en bij werken in Gods Koninkrijk.'

Koos van Noppen

IZB-Focus: Gemeentebrede toerusting

Een gemeente-brede missionaire toerusting, voor de kerkenraad, voor alle kringen, voor het jeugdwerk, de catechese, het pastoraat en diaconaat – dat is de inzet van IZB-Focus. Uitgangspunt daarbij is dat missionair gemeente-zijn vooral gestalte krijgt in het dagelijks leven van gemeenteleden, als uitvloeisel van een hernieuwde concentratie op Jezus Christus. Dat vergt toerusting, oefening. Samen met GZB en HGJB heeft IZB-Focus een serie werkboeken ontwikkeld. Tien gemeenten zijn betrokken bij een pilot, die twee jaar omvat. Gedurende die twee jaar zorgt een 'trajectbegeleider' op detacheringsbasis ondersteuning in de gemeente.

Informatieavond Op dinsdag 16 januari 2018 is er in Amersfoort een informatieavond voor kerkenraden en gemeenten die belangstelling hebben voor deelname aan een Focustraject. Interesse? Mail naar info@izb.nl.